

Sygn. akt I UK 82/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 sierpnia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Halina Kiriło (przewodniczący)

SSN Józef Iwulski (sprawozdawca)

SSN Roman Kuczyński

w sprawie z odwołania E. G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 9 sierpnia 2011 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 13 października 2010 r.,

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 października 2008 r., Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 27 czerwca 2008 r., w ten sposób, że przyznał wnioskodawczyni E. G. prawo do emerytury od dnia 1 września 2008 r.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że do stażu emerytalnego wnioskodawczyni organ rentowy zaliczył 23 lata, 3 miesiące i 13 dni okresów składkowych oraz 7 lat, 6 miesięcy i 7 dni okresów nieskładkowych (w tym 18 lat, 7 miesięcy i 16 dni pracy nauczycielskiej). Przy ustalaniu nauczycielskiego stażu emerytalnego organ rentowy nie zaliczył okresów przebywania wnioskodawczyni na urloпах dla poratowania zdrowia, z których ubezpieczona korzystała od 1 sierpnia 1994 r. do 1 sierpnia 1995 r., od 29 października 2002 r. do 28 października 2003 r. i od 10 lipca 2006 r. do 9 lipca 2007 r. Powołując się na pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 maja 2005 r., II UK 219/04 (OSNP 2005 nr 22, poz. 361), w którym stwierdzono, że do okresu pracy w szczególnym charakterze wskazanym w art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 ze zm.) wlicza się okresy niezdolności do pracy z powodu choroby i macierzyństwa oraz okresy urlopu dla poratowania zdrowia udzielonego przed dniem 1 lipca 2004 r. (sprzed daty wejścia w życie art. 32 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.)), Sąd pierwszej instancji doszedł do wniosku, że przy ustalaniu stażu emerytalnego wnioskodawczyni należy uwzględnić okresy przebywania przez nią na urlopie dla poratowania zdrowia (od 1 sierpnia 1994 r. do 1 sierpnia 1995 r. oraz od 29 października 2002 r. do 28 października 2003 r.). W ten sposób ubezpieczona - w ocenie Sądu - wykazała co najmniej 20-letni okres pracy nauczycielskiej wymagany art. 88 Karty Nauczyciela. To zaś oznacza, że z dniem rozwiązania stosunku pracy (1 września 2008 r.) ubezpieczona nabyła prawo do emerytury nauczycielskiej.

To rozstrzygnięcie zostało utrzymane w mocy przez Sąd Apelacyjny, który wyrokiem z dnia 7 kwietnia 2009 r., oddalił apelację organu rentowego od wyroku Sądu pierwszej instancji.

Po rozpoznaniu skargi kasacyjnej organu rentowego od orzeczenia Sądu drugiej instancji, Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 3 lutego 2010 r., I UK 250/09, uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Najwyższy wywiódł w szczególności, że zastosowana przez Sądy orzekające w sprawie wykładnia art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z art. 88 Karty

Nauczyciela jest adekwatna wyłącznie przy ustalaniu uprawnień do emerytury nauczycielskiej dla osób, które przed dniem 1 lipca 2004 r. spełniły wszystkie warunki wymagane do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury. Zatem wobec tych nauczycieli, którzy do tego dnia spełnili warunki wymagane do nabycia prawa do emerytury nauczycielskiej zmiana legislacyjna polegająca na wprowadzeniu art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie miała zastosowania. Sąd Najwyższy zaznaczył przy tym, iż okresem niewykonywania pracy w rozumieniu tego przepisu jest również okres urlopu dla poratowania zdrowia. To zaś oznacza, że w stanie prawnym obowiązującym od 1 lipca 2004 r. przy ustalaniu nauczycielskiego stażu zatrudnienia u tych nauczycieli, którzy do tego dnia nie spełnili warunków wymaganych do nabycia prawa do emerytury, nie należy uwzględniać okresów niewykonywania pracy nauczycielskiej, w tym okresów korzystania z urlopu dla poratowania zdrowia, za które nauczyciel po dniu 14 listopada 1991 r. otrzymał wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Z tej przyczyny konieczne było uchylenie poprzedniego orzeczenia Sądu drugiej instancji i skierowanie sprawy do jej ponownego rozpoznania celem ustalenia, czy wnioskodawczyni przed dniem 1 lipca 2004 r. rzeczywiście spełniła wszystkie wymagane prawem przesłanki nabycia emerytury nauczycielskiej.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny wyrokiem dnia 13 października 2010 r., zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji i oddalił odwołanie. Sąd odwoławczy zwrócił uwagę, iż sporną kwestią w sprawie było ustalenie, które okresy pracy nauczycielskiej podlegają zaliczeniu do stażu emerytalnego ubezpieczonej do dnia 30 czerwca 2004 r. (poprzedzającego zmianę stanu prawnego), a które do dnia 31 sierpnia 2008 r. (data rozwiązania stosunku pracy). Celem wyjaśnienia tej okoliczności Sąd Apelacyjny zobowiązał organ rentowy do przedstawienia stosownej informacji. Na jej podstawie Sąd odwoławczy stwierdził, że na dzień 30 czerwca 2004 r. ubezpieczona udowodniła nauczycielski staż pracy w wymiarze 16 lat, 5 miesięcy i 26 dni, a na dzień 31 sierpnia 2008 r. w wymiarze 18 lat, 10 miesięcy i 22 dni. Wobec takiego ustalenia Sąd drugiej instancji uznał, że wnioskodawczyni nie spełniła warunków do przyznania jej prawa do emerytury

nauczycielskiej, o której mowa w art. 32 ust. 3 pkt 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z art. 88 Karty Nauczyciela.

W skardze kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego ubezpieczona zarzuciła obrazę art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2004 r.) oraz art. 32 ust. 3 pkt 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie. Ponadto skarżąca podniosła zarzut naruszenia przepisów postępowania (art. 227, art. 233 § 1 i art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 oraz art. 386 § 6 w związku z art. 398²¹ k.p.c.) polegającego na niewskazaniu dowodów, którym Sąd odwoławczy dał wiarę, a którym odmówił wiarygodności oraz na oparciu rozstrzygnięcia na "nie mającego mocy dowodowej" oświadczeniu organu rentowego z dnia 26 maja 2010 r., wskutek czego podstawa faktyczna zaskarżonego wyroku jest sprzeczna z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, a dokonana przez Sąd ocena dowodów przekracza granicę zasady swobodnej oceny dowodów. Zdaniem wnioskodawczyny, Sąd Apelacyjny zobowiązując organ rentowy do przedstawienia informacji na temat, które okresy podlegają zaliczeniu ubezpieczonej do pracy nauczycielskiej według stanu na dzień 30 czerwca 2004 r., a które na dzień 31 sierpnia 2008 r. "nie zastosował się do zaleceń Sądu Najwyższego". Rozliczenie nauczycielskiego stażu ubezpieczonej powinno być bowiem dokonane według stanu na dzień 30 czerwca 2004 r. Z kolei na ten dzień wnioskodawczyny przy pomocy zaświadczenia Przedszkola Miejskiego [...] z dnia 26 maja 2008 r. udowodniła okres co najmniej 20 lat pracy nauczycielskiej. Sąd Apelacyjny bezkrytycznie oparł swe rozstrzygnięcie na wyliczeniu przedstawionym przez organ rentowy (które nie może być uznane za dowód w sprawie), z którego nawet nie wiadomo, w oparciu o jakie dokumenty zostało ono sporządzone i w jaki sposób ustalono okres pracy nauczycielskiej wnioskodawczyny w wymiarze niższym niż wymagane ustawą 20 lat. Skoro zatem Sąd Apelacyjny nie przeprowadził żadnego dowodu na okoliczność, czy wnioskodawczyny na dzień 30 czerwca 2004 r. legitymowała się dwudziestoletnim stażem pracy w warunkach szczególnych (oparł się jedynie na oświadczeniu organu rentowego), to tym samym nie dokonał w zasadzie ustalenia, czy wnioskodawczyny rzeczywiście na dzień 30 czerwca 2004 r. spełniła warunki do nabycia emerytury nauczycielskiej.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie apelacji organu rentowego od wyroku Sądu pierwszej instancji.

Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nieuzasadniona, bowiem obydwie wskazane w niej podstawy okazały się być chybione. Z bezspornych okoliczności faktycznych sprawy wynika, że ubezpieczona, urodzona w dniu 6 marca 1958 r. i wykonująca zawód nauczyciela, złożyła w organie rentowym wniosek o emeryturę w dniu 2 czerwca 2008 r. Podstawą prawną nabycia prawa do emerytury w takim przypadku są więc przepisy art. 46 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i art. 88 Karty Nauczyciela. Zgodnie z art. art. 46 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przysługuje ubezpieczonym pracownikom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed 1 stycznia 1969 r., zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (do tych ostatnich zalicza się nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych wykonujących pracę nauczycielską - art. 32 ust. 3 pkt 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS). Natomiast stosownie do art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (dodanego przez art. 1 pkt 16 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. Nr 121, poz. 1264, która weszła w życie z dniem 1 lipca 2004 r.), przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. W myśl art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela, nauczyciele mający trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, mogą - po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy - przejść na emeryturę. Również nauczyciele urodzeni po

dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r., zachowują prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek, jeżeli spełnili warunki do uzyskania emerytury, określone w ust. 1, w ciągu dziesięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS (czyli do dnia 31 grudnia 2008 r.) z wyjątkiem warunku rozwiązania stosunku pracy (art. 88 ust. 2a pkt 1 Karty Nauczyciela).

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 lutego 2010 r., I UK 250/09, wydanym przy rozpoznaniu skargi kasacyjnej poprzednio wniesionej w niniejszej sprawie, zmiana stanu prawnego dokonana z dniem 1 lipca 2004 r. polegająca na dodaniu w art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ustępu 1a, ma ten skutek, iż nowa regulacja ma zastosowanie do ubezpieczonych, którzy przed wejściem w życie noweli nie spełnili wszystkich warunków wymaganych do nabycia emerytury. Wobec powyższego należało w sprawie zbadać, czy ubezpieczona - po uwzględnieniu przypadających przed zmianą stanu prawnego okresów faktycznego niewykonywania pracy w szczególnym charakterze (nauczycielskiej) - udowodniła na dzień poprzedzający 1 lipca 2004 r. spełnienie wszystkich przesłanek warunkujących przyznanie jej prawa do emerytury w obniżonym wieku. Ustaleniu podlegało więc w pierwszej kolejności to, czy ubezpieczona w tej dacie (z uwzględnieniem okresów niewykonywania pracy, za które po dniu 14 listopada 1991 r. zachowała prawo do wynagrodzenia lub świadczenia z ubezpieczeń społecznych) udowodniła wymagany ustawą nauczycielski staż emerytalny (20 lat).

Przy powtórным rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny, opierając się na informacji przedstawionej przez organ rentowy (k. 72 akt sprawy) ustalił, że wnioskodawczyni na datę poprzedzającą 1 lipca 2004 r. udowodniła jedynie 16 lat, 5 miesięcy i 26 dni pracy nauczycielskiej. Tymczasem skarżąca podnosi, iż na tę datę wykazała przedmiotowy staż w wymiarze 20 lat, 3 miesięcy i 27 dni (k. 84) i zarzuciła Sądowi odwoławczemu niezastosowanie się do zaleceń Sądu Najwyższego w zakresie zbadania, czy przed dniem 1 lipca 2004 r. spełniła wymagane prawem przesłanki nabycia prawa do emerytury nauczycielskiej. Jakkolwiek rację trzeba przyznać skarżącej co do tego, iż Sąd odwoławczy nieprawidłowo analizował przesłanki nabycia przez wnioskodawczynię prawa do emerytury skoro zażądał od organu rentowego określenia, "które okresy ubezpieczona ma zaliczone do pracy nauczycielskiej na dzień 30 czerwca 2004 r.,

a które na dzień 31 sierpnia 2008 r.", to jednak zaskarżony niniejszą skargą wyrok odpowiada prawu, zaś twierdzenia wnioskodawczynie odnoszące się do rzekomego spełnienia przez nią przed dniem 1 lipca 2004 r. warunku udowodnienia dwudziestoletniego okresu pracy nauczycielskiej nie mogą odnieść zamierzonego przez nią skutku głównie z tego względu, że w dacie poprzedzającej 1 lipca 2004 r. wnioskodawczynie i tak nie spełniła drugiego z wymaganych przepisem art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela warunków do otrzymania emerytury (nie udowodniła trzydziestoletniego ogólnego stażu pracy). Zważyć bowiem należy, iż - według niespornych okoliczności faktycznych - wnioskodawczynie rozpoczęła pracę zawodową w dniu 6 września 1977 r. (akta rentowe). Nawet po uwzględnieniu w stażu emerytalnym ubezpieczonej okresów faktycznego niewykonywania przez nią pracy spowodowanych korzystaniem z urlopów dla poratowania zdrowia i absencjami chorobowymi - zgodnie z wytycznymi Sądu Najwyższego zamieszczonymi w wyroku wydanym w sprawie I UK 250/09 (art. 398²⁰ k.p.c.) - jest rzeczą oczywistą, że do dnia 30 czerwca 2004 r. wnioskodawczynie nie osiągnęła ogólnego okresu zatrudnienia (30 lat) wymaganego w art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela, skoro od rozpoczęcia przez nią kariery zawodowej nie minęło jeszcze 30 lat. Jeśli zaś zważyć, że przed dniem 1 lipca 2004 r. ubezpieczona nie spełniła wszystkich wymaganych prawem przesłanek do nabycia emerytury nauczycielskiej, to bez znaczenia pozostają jej twierdzenia (z powołaniem się na zaświadczenie Przedszkola Miejskiego [...] - k. 84 akt sprawy), że na dzień 30 czerwca 2004 r. udowodniła fakt legitymowania się ponad dwudziestoletnim stażem pracy nauczycielskiej.

Z dniem 1 lipca 2004 r. nastąpiła zmiana sytuacji prawnej wnioskodawczynie polegająca na tym, że od tej daty do nauczycielskiego stażu pracy nie podlegają wliczeniu okresy faktycznego niewykonywania pracy w szczególnych warunkach (o szczególnym charakterze). Pogląd o tym, iż obowiązujący od dnia 1 lipca 2004 r. przepis art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie ma zastosowania do nauczyciela, który przed tym dniem spełnił wszystkie warunki określone w art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela, nawet jeżeli wniosek o emeryturę złożył po tej dacie, ale ma zastosowanie do nauczyciela, który przed tym dniem nie spełnił wszystkich warunków określonych w art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela, jest przyjmowany w

najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego w sposób ugruntowany (por. wyroki z dnia 30 stycznia 2008 r., I UK 204/07, OSNP 2009 nr 7-8, poz. 106; z dnia 8 lipca 2008 r., I UK 400/07, LEX nr 590316; z dnia 6 listopada 2008 r., I UK 105/08, OSNP 2010 nr 9-10, poz. 125; z dnia 5 lutego 2009 r., II UK 185/08, LEX nr 725047; z dnia 21 kwietnia 2009 r., I UK 313/08, niepublikowany).

Sąd Najwyższy, rozpoznając niniejszą skargę, zauważa, że wnioskodawczyni w dacie złożenia wniosku o emeryturę (2 czerwca 2008 r.) wprawdzie spełniła warunek legitymowania się minimalnym trzydziestoletnim, ogólnym stażem pracy, ale nie spełniła warunku udowodnienia co najmniej dwudziestoletniego okresu pracy nauczycielskiej, z uwagi na zmianę stanu prawnego (polegającą na tym, że wprowadzony z dniem 1 lipca 2004 r. przepis art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS zasadniczo zmienił definicję pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, poprzez wprowadzenie istotnej zmiany w dotychczasowym stanie prawnym polegającej na szczegółowym wskazaniu okresów niewykonywania pracy, które nie są wliczane do stażu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, którego to rozróżnienia nie zawierały wcześniejsze przepisy). W stanie prawnym obowiązującym od 1 lipca 2004 r. przy ustalaniu nauczycielskiego stażu zatrudnienia dla celów zweryfikowania nauczycielskich uprawnień emerytalnych przez nauczycieli, którzy do tego dnia nie spełnili wszystkich warunków wymaganych do nabycia prawa do emerytury nauczycielskiej, nie uwzględnia się bowiem okresów niewykonywania pracy nauczycielskiej, w tym okresów korzystania z urlopu dla poratowania zdrowia, za które nauczyciel po dniu 14 listopada 1991 r. otrzymał wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Dlatego po 1 lipca 2004 r. wymaganie wykonywania pracy nauczycielskiej odnosi się do okresów rzeczywistego wykonywania takiej pracy, z wyłączeniem okresów jedynie formalnego pozostawania przez wnioskodawczynię w nauczycielskim stosunku pracy, kiedy to wnioskodawczyni pracy tej nie wykonywała, a tym samym nie była narażona na uciążliwości związane z warunkami lub charakterem tej pracy. Zatem przy ustalaniu u wnioskodawczyni nauczycielskiego stażu pracy należało pominąć okresy, w których wnioskodawczyni przebywała na urlopach dla poratowania zdrowia (od 1 sierpnia 1994 r. do 1 sierpnia 1995 r., od 29

października 2002 r. do 28 października 2003 r. i od 10 lipca 2006 r. do 9 lipca 2007 r.), a także okresy jej absencji chorobowych (tzw. "okresy L-4" - k. 48 i 49 akt rentowych). Sąd drugiej instancji słusznie zatem uznał, że do dnia rozwiązania stosunku pracy (co nastąpiło 31 sierpnia 2008 r.) wnioskodawczynie nie udowodniła dwudziestoletniego okresu pracy nauczycielskiej.

Nawet, gdyby uznać za słuszne stanowisko prezentowane w skardze, iż na dzień 30 czerwca 2004 r. wnioskodawczynie legitymowała się nauczycielskim stażem pracy w wymiarze 20 lat, 3 miesięcy i 27 dni (ale nie miała jeszcze 30-letniego, ogólnego stażu pracy) i po dodaniu do tego stażu okresu 4 lat i 2 miesięcy (przypadającego między 1 lipca 2004 r. a 31 sierpnia 2008 r.), a następnie po wyłączeniu wszystkich okresów zatrudnienia, w których ubezpieczona faktycznie nie świadczyła pracy w szczególnym charakterze (urlopów dla poratowania zdrowia i zwolnień chorobowych), to należałoby przyjąć, że wnioskodawczynie w dacie wydania skarżonej decyzji i tak nie udowodniła wymaganego ustawą dwudziestoletniego okresu pracy nauczycielskiej.

Sąd Najwyższy w obecnym składzie podziela przy tym pogląd wyrażony w swoich wcześniejszych wyrokach z dnia 17 września 2007 r., III UK 51/07 (OSNP 2008 nr 21-22, poz. 328; OSP 2009 nr 10, poz. 111, z glosą K. Stopki) i z dnia 21 maja 2009 r., II UK 370/08 (OSNP 2011 nr 1-2, poz. 20), zgodnie z którym zastosowanie art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS do osób, które - jak wnioskodawczynie w niniejszej sprawie - przed dniem 1 lipca 2004 r. nie spełniły wszystkich warunków nabycia prawa do wcześniejszej emerytury dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, nie narusza konstytucyjnych zasad równości i sprawiedliwości społecznej. Stanowisko to zostało potwierdzone w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, który wyrokiem z dnia 10 lipca 2008 r., K 33/06 (Dz.U. Nr 131, poz. 837; OTK-A 2008 nr 6, poz. 106) jednoznacznie przyjął, że art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest zgodny z art. 2 i art. 32 Konstytucji RP. Trybunał Konstytucyjny potwierdził odmienną sytuację prawną osób, które nabyły uprawnienia do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przed 1 lipca 2004 r., od sytuacji osób, które nabyły uprawnienia po 1 lipca 2004 r. W ocenie Trybunału, organy rentowe, orzekając w

stosunku do tych osób muszą kierować się nowymi zasadami, czyli nie zaliczać im okresu choroby i macierzyństwa do okresu zatrudnienia, od którego zależy wcześniejsza emerytura, pomimo tego, że okres ten przypadał przed wejściem w życie nowelizacji, albowiem samo uprawnienie do nabycia wcześniejszej emerytury powstało już po zmianie przepisów. Istotne znaczenie ma również fakt, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych warunki nabycia prawa do wcześniejszej emerytury muszą być spełnione łącznie w chwili wydania decyzji przez organ rentowy. Osoby, które nie spełniają wszystkich warunków nabycia prawa do emerytury, muszą liczyć się z mniejszą gwarancją stabilności prawa w tym zakresie. Stanowisko to podtrzymał Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu postanowienia z dnia 20 października 2008 r., K 21/07 (OTK-A 2008 nr 8, poz. 149), w którym umorzył postępowanie - ze względu na zbędność wydania wyroku - w sprawie o zbadanie zgodności art. 1 pkt 16 w związku z art. 26 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz niektórych innych ustaw w zakresie, w jakim z mocą wsteczną uniemożliwia uwzględnienie przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa przypadające w okresie od 15 listopada 1991 r. do 30 czerwca 2004 r., z art. 2 Konstytucji RP.

Z powołanych względów Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.